

Uvodno izlaganje predsjednika Skupštine Crne Gore Ivana Brajovića na međunarodnoj parlamentarnoj konferenciji „EU i partneri – Prihvatanje različitosti zarad jačeg jedinstva“

4. decembar 2017. godine, Tbilisi, Gruzija

Panel: Evropska integracija – Pokretačka snaga za učvršćivanje demokratije i napredak

Uvažene kolege,

Vaše ekscelencije,

Dame i gospodo,

Dozvolite da izrazim zadovoljstvo što sam, na početku svoje zvanične posjete Gruziji, u prilici da podijelim iskustva Crne Gore u procesu evropske integracije. Zahvaljujem organizatorima konferencije na pozivu i čestitam na izvanrednoj organizaciji i gostoprimstvu.

Više puta sam bio u prilici da sagovornicima objašnjavam šta za mene predstavlja Evropska unija i koji je interes Crne Gore da bude dio te organizacije.

Uvijek ističem da Evropsku uniju doživljam prije svega kao svojevrsni mirovni projekat, ako se u obzir uzme vremenski i istorijski kontekst kao i okolnosti u kojima je nastala. Dodatno, nesporno je, a rekao bih i činjenično utemeljeno, da je Evropska unija svojim članicama i narodima tokom više od šest decenija postojanja osigurala mir, stabilnost i ekonomski prosperitet.

Crna Gora je sebi kao dva najvažnija, u našem razumijevanju neodvojiva, vanjsko politička cilja definisala članstvo u NATO i Evropskoj uniji. Prioriteti koje doživljavamo kao suštinski važne za očuvanje teritorijalnog integriteta, nezavisnosti, bezbjednosti i stvaranje optimalnih uslova za ekonomski i sveukupni društveni razvoj.

Sprovodeći zahtjevne reforme, prvi cilj smo ostvarili samo jedanaest godina od obnove državnosti, kada smo 5. juna ove godine, postali 29. članica NATO-a. Integraciju u EU i NATO smatramo neodvojivim i komplementarnim procesima iz razloga što su bazični uslovi za prijem i osnovni principi na kojima počivaju ove dvije organizacije gotovo identični. Pripadnost njima za nas označava pripadnost evropskim civilizacijskim vrijednostima koje kao zajednica i sami baštinimo.

Duboko vjerujem da jedna zemlja može postići dobre rezultate samo kada ima jasne ciljeve, stabilnu i dosljednu vanjsku politiku, kada je posvećena izgradnji dobrosusjedskih odnosa, ali i prijateljskih odnosa sa svima. Sve je to Crna Gora jeste. U posljednje vrijeme mnogi nas vide kao lidera u procesu evropske integracije u regionu Zapadnog Balkana. Ne mislim da je ova ocjena samo posljedica činjenice da smo najviše napredovali u odnosu na druge kandidate na putu do Evropske unije, već upravo to što se, uprkos brojnim izazovima, nepokolebljivo i postojano krećemo putem koji smo sami trasirali.

Na tom putu Crna Gora je već uradila dosta, iako smo svjesni da je pred nama još puno posla. Konkretnije, u periodu od juna 2012. kada smo započeli pregovore, otvorili smo ukupno 28 pregovaračkih poglavlja, od kojih su 3 privremeno zatvorena. Naša očekivanja su da ćemo u prvoj polovini iduće godine, za vrijeme bugarskog predsjedavanja, otvoriti preostala poglavlja i preći u zahtjevniju fazu zatvaranja poglavlja. Proces evropske integracije za nas predstavlja najbolji okvir za sprovođenje reformi, podrazumijeva ispunjavanje kriterijuma i standarda koji treba da obezbijede bolji kvalitet života našim građanima. To je proces koji, prije svega, treba da nam pomogne da osnažimo naše institucije i unaprijedimo vladavinu prava u svim segmentima. U Crnoj Gori smo uvijek, imajući na umu kvalitet reformi, prednost davali samom procesu, ne opterećujući se previše formalnim datumom ulaska u Evropsku uniju.

Svjesni smo da se Evropska unija i sama suočava sa brojnim unutrašnjim izazovima. Rast populizma, migracije i Bregzit su samo neki od njih koji su stavili na probu ideju ujedinjene Evrope i njene temeljne vrijednosti. Države članice se moraju prije svega podsjetiti razloga zbog kojih je osnovana zajednica kojoj pripadaju i koja im je omogućila dug period ekonomskog prosperiteta koji bi bio nemoguć bez sveopšte solidarnosti koja je bila imanentna Evropskoj uniji.

Uvjeren sam da je od suštinske važnosti da se i pored svih nacionalnih turbulencija i izazova sa kojim se suočava Evropska unija, politika proširenja zadrži visoko na agendi. To je važno, koliko za Crnu Goru i ostale države kandidate, toliko i za samu Uniju. Nove članice donose nove ideje, iskustva i ljudski potencijal, što je važno za vitalnost svakog saveza i njegov kredibilitet.

Ohrabrujuće su nedavne poruke Junkera i Makrona, u kojima se govori o „više Evrope“ i ukazuje na neophodnost održive perspektive proširenja za zemlje kandidate.

Održivost te perspektive je važna za zemlje kandidate ne samo zbog krajnjeg cilja, a to je ulazak u Evropsku uniju, već i zbog transformacione moći samog procesa. Slobodan sam reći da se Crna Gora danas bitno razlikuje od Crne Gore prije jedne decenije. Upravo zahvaljujući kvalitetnim reformama koje smo sprovodili u okviru integracionih procesa, napredovali smo u mnogim segmentima. Ojačali smo kapacitet svojih institucija i u stanju smo da na brži i efikasniji način sprovodimo unaprijeđeno zakonodavstvo koje smo usvojili i koje usvajamo. U ekonomskom pogledu, uprkos posljedicama svjetske ekonomske krize, koja se odrazila na gotovo sve evropske zemlje, u Crnoj Gori se danas živi bolje nego prije deset godina kad je potpisan Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju. Prosječna plata i penzija u Crnoj Gori su tada bile duplo niže nego sada. Ono što je još važnije, bitno je promijenjena svijest ljudi o sistemu vrijednosti kojem Crna Gora treba da pripada. Naravno sve se mijenja i samim protokom vremena jer se mijenjaju okolnosti. Sve države, pa i Crna Gora imaju kapacitet da sebe konstantno mijenjaju i unaprjeđuju, ali ne može se negirati da integracioni procesi bitno utiču na promjene društva.

Važan segment procesa evropske integracije jeste komunikacija sa građanima i to ne samo u zemljama kandidatima već i u državama članicama. Uspjeh integracije zavisi, u dobrom dijelu, i od naše sposobnosti da građanima objasnimo na koji način će njihovi životi biti drugačiji i koji su benefiti članstva u Evropskoj uniji. Presudno je važno da u kontinuitetu podstičemo osjećaj pripadnosti zajedničkom sistemu vrijednosti.

U tom smislu smatram da mi parlamentaraci, kao direktno izabrani predstavnici građana, imamo najveću odgovornost. Mi smo dajemo pečat reformama prilagođavanjem domaćeg prava evropskom, kako bismo

dugoročno postigli poštovanje najviših standarda u svim oblastima društvenog života.

Jer, osim što je Evropska unija plemenita ideja, istorijski projekat bez presedana, Evropska unija je i kvalitetno obrazovanje, i slobodno kretanje ljudi, i zdrava životna sredina i bezbjedni proizvodi koje konzumiramo, i prožimanje različitih kultura i pravedna socijalna i politika zapošljavanja. Tek kad postignemo da je stanje u bilo kojoj od ovih oblasti podjednako kvalitetno u svim zemljama Evrope, možemo govoriti o istinski jednakoj, solidarnoj, pravednoj, ujedinjenoj Evropi.

Zato je obaveza svih nas da u kontinuitetu radimo na reformama u našim društvima, saradujemo na temelju solidarnosti, međusobnog uvažavanja, kako bismo u suštinskom smislu dugoročno ostvarili Evropu, ujedinjenu oko istih vrijednosti uz sve bogatstvo njenih različitosti.